ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಇತಿಹಾಸ

ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಂದು ಮೈಸೂರೆಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಶ್ರೀಗಂಧ, ಚಿನ್ನ, ರೇಷ್ಮೆ ಹಾಲು ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಭವ್ಯವಾದ ರೇಷ್ಮೆ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 80 ಪಾಲನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಅಪ್ರತಿಮಾನ ಅದ್ವಿತೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಅತ್ಯಂತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸದೃಢ ನೇಪಥ್ಯ, ಭೂಮಿಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರೇಷ್ಮೆ ವೈಭವದ ಮಾಲಿಕೆಯ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೇಷ್ಮೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೊದಲ ದಾಖಲೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, 1956 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ವರೆಗಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹದಿನೇಳನೆ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದು ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮ-ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯಾಪಾರ. ಇದರ ರುಚಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಅವರು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಊಹೆಗೂ ಮೀರಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಹೋದರು. ಬಂಗಾಳದ ರೇಷ್ಮೆ ಭಾರತದ ರೇಷ್ಮೆ ಎಂಬ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು.

ಇದರ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೊರೆ 'ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್' ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಜನರ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪೋಷಿಸಲು ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದರು. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮೈಸೂರು ರೇಷ್ಮೆ ಮುಂಚೂಣಿಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಪಣ ತೊಟ್ಟರು. 1780-90 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಮದ್ರಾಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ನಂಬಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಆಗ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನಿ ಕಡ್ಡಿ ಎಂಬುವುದು ಇಂದಿಗೂ ನೆನಪಿರುವ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆಯ ಒಂದು ತಳಿ. ಇದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರೇ ತರಿಸಿ ತನ್ನ ಆಪ್ತರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಳವಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಧನಗೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದರೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಹಾಗೆಯೇ, ತಿಳಿ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ವಿಶ್ವ ವಿಖ್ಯಾತ ಮೈಸೂರು ರೇಷ್ಮೆ ತಳಿಯನ್ನು ಟಿಪ್ಪು ಚೀನಾದ ಕಾಂಟನ್ ಅಥವಾ ಗ್ಯಾಂಗ್‌ಝೂ ನಿಂದ ತರಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ತಳಿಯು ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಮೈಸೂರು ತಳಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದೆಂಬುದಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ.

ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್‌ರವರು ಮೈಸೂರು ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅಭ್ಯುದಯಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಬ್ರಿಟಿµï ಮಹಾರಾಣಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಈ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ತುಂಬುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್‌ರವರ ಇಂಗಿತದಂತೆ ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನದ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ಶ್ರೀ ಪೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ರವರಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಶ್ರೀ ಪೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ರವರಿಗೆ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದಿಂದ 8 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದ ಮೊಗೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದಾನವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ರವರು ಧನಗೂರಿನಿಂದ ಸುಲ್ತಾನಿ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ತಂದು 1800 ರಲ್ಲಿ ಮೊಗೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಪೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ರವರು ಮೊಗೇನಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ 1820ರಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಆಗಾಗಲೇ ತನ್ನ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪ ಜನರನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸಿತ್ತು. ಪದೇ ಪದೇ ಮಾರಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬರಗಾಲವು ಜನರ ಜೀವನವನ್ನು ಅಸ್ತ-ವ್ಯಸ್ತ ಮಾಡಿತ್ತು. 1845-46, 1865-66 ಮತ್ತು 1876-77ರ ಬರಗಾಲಗಳು ಅಪಾರ ಸಾವು ನೋವು ಗಳನ್ನು ತಂದಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಈ ವಿಕೋಪದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡವರೆಂದರೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಗಾರರು, ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಾಣಿಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಎಂಬುದು. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಜನರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮದತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತರಾದರು. ಇವರಿಗೆ ಮಹಮ್ಮದ್ ಮಸ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದ್ ಹೈದರ್‌ರವರುಗಳು ಅಗತ್ಯ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನೇ ಕಾಣದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಇವರು ಪರಿಣಿತ ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಗಾರರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಮµÁಯಕ್-ಮುರ್ಶಿದ್-ಪೀರಾನ್ ಸಾಹೇಬ್ ರವರು ಮಸ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಹೈದರ್ ರವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಸಮುಚಿತ. ಹೀಗಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿತು.

ರೇಷ್ಮೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದರೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೈಲುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳ-ಕಾಕರ ಭಯ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಂದಿನ ಬಾಂಬೆ, ಬೆನಾರಸ್, ಬಂಗಾಳ, ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕಂಪನಿಗಳು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ನಗದೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಂಗೂಮಲ್ ನಂದರಾಮ್ ಸೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೋಠಿಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆಯು ಅಖಂಡ ಭಾರತದ ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯವಹಾರದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾಯಿತು.

ಧನಗೂರು-ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯವಹಾರವು ಹೀಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. 1865ರಲ್ಲಿ ಇಟಲಿ ದೇಶದ ಮೇಜರ್ ಡಿ ' ವೀಚೆಯವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಮೀಪದ ಕೆಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಫಿಲೇಚರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರು ಇಟಲಿ ದೇಶದ ರೇಷ್ಮೆ ತಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಸಾಕಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ತಳಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಿ.ನಿಚಿ, ಇಟಲಿ ದೇಶದ ಬೈವೋಲ್ಟೈನ್ ಮತ್ತು ಯೂನಿವೋಲ್ಟೈನ್ ತಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಡಗಾಸ್ಕರ್ ತಳಿಗಳು ಕೂಡಾ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿತ್ತೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಡಿ ' ವೀಚೆಯವರು ಮಸ್ತಾನ್ ರವರಿಂದ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಿಯೂ ಸಹ ರೇಷ್ಮೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆನ್ನಲಾಗಿದೆ.

1866ರಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ತಡೆಯಲಾರದ ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳ ರೋಗಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಗಳ ನಾಶದಿಂದ ಉದ್ಯಮ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಜಪಾನ್ ದೇಶದ ರೇಷ್ಮೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಾಗಿ ಉದ್ಯಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಸಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರತಿಕೂಲ ವಾತಾವರಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಸಹ ಉದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತುಳಿಯ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ 1890ರಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಉದ್ಯಮ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ವಿದೇಶಿ ಹುಳುಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಮೈಸೂರು ತಳಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು.

1866ರಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ತಡೆಯಲಾರದ ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳ ರೋಗಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಗಳ ನಾಶದಿಂದ ಉದ್ಯಮ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಜಪಾನ್ ದೇಶದ ರೇಷ್ಮೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಾಗಿ ಉದ್ಯಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಸಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರತಿಕೂಲ ವಾತಾವರಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಸಹ ಉದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತುಳಿಯ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ 1890ರಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಉದ್ಯಮ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ವಿದೇಶಿ ಹುಳುಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಮೈಸೂರು ತಳಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು.

ಆಗ ಉದ್ಯಮದ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದು ಭಾರತದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪಿತಾಮಹ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಜೆಮ್‌ಶೆಟ್‌ಜೀ ನುಸ್ಸೆರವಾನ್ ಜೀ ಟಾಟಾ ರವರು. ಇವರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಜಪಾನ್, ಚೀನಾ, ಇಟಲಿ, ಪ್ರಾನ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಟಿಸಿದವರು. ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡವರು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತ್ತು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ, ದೇಶದ ಅಂದಿನ ರೇಷ್ಮೆ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾದ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚರ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಕೆ, ಜಪಾನ್ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಉತ್ಪಾದನೆ, ಇಟಲಿ ತೆರನಾದ ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಾಣಿಕೆ, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ನವರಂತೆ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರದ ನೇಯ್ಗೆವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ರೇಷ್ಮೆ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು 1896 ರಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿದರು. ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಖ್ಯಾತ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರಾದರೂ ಸ್ಥಳೀಯ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಆಧುನೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವಿಲ್ಲದೆ, ಟಾಟಾರವರ ಯೋಜನೆ ಕೂಡಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಉತ್ಸಾಹ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಟಾಟಾರವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ದಿವಾನ್ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶೇµÁದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ ರವರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ದಿವಾನರಿಗೂ ಕೂಡಾ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಆಧುನೀಕರಣಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಇತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ತಾನಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಸಂತಸಗೊಂಡು 20 ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸವನಗುಡಿಯ ಸಮೀಪದ ಎಡೆಯೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೀಡಿ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ ಟಾಟಾರವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು.

ಇದರಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಬಿತ್ತನೆ ಕೋಠಿ ಮತ್ತು ಫಿಲೇಚರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಟಾಟಾ ಸಿಲ್ಕ್ ಫಾರಂ ' 1896ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಡೆಯೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 50,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬಂಡವಾಳದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಉದ್ಯಮ ಮುಂದೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಗೂಡಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ.

ಗೂಡು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಜಪಾನೀಯರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಟಾಟಾರವರು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗೂಡಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಇಂಗ್ಲಿµï ಭಾµÉ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದ ರೇಷ್ಮೆ ತಜ್ಞರಾದ ಟಿ. ಓಡ್ಸು ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಜಪಾನಿನಿಂದ ಕರೆ ತಂದರು. ಇವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಟಾಟಾ ಸಿಲ್ಕ್ ಫಾರಂ ಮುಂದಿನ 18 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅತ್ಯಂತ ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಆಕರ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಲು ಕಾರಣರಾದರು.

ಜೆಮ್‌ಶೆಟ್‌ಜೀ ನುಸ್ಸೆರವಾನ್ ಜೀ ಟಾಟಾ

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1898ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ನಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆಯ ಚಿಕ್ಕ ತೋಟವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಇದರ ಸೊಪ್ಪು ಸಾಕಾಗದಿದ್ದಾಗ ಕ್ಲೋಸ್‌ಪೇಟ್‌ನಿಂದ ತರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಓಡ್ಸುರವರು ಟಾಟಾ ಫಾರಂಗೆ ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು.

1907ರಲ್ಲಿ ವಿ. ಎಮ್. ಅಪ್ಪಾದುರೈ ಮುದಲಿಯಾರ್ ಮತ್ತು ಎಲ್. ಎಚ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ರಾವ್ ರವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಮೀಪದ ಬ್ಯಾಡರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸಿಲ್ಕ್ ಫಾರಂ ' ನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಸರಕಾರವು ಅಪ್ಪಾದುರೈ ಮುದಲಿಯಾರ್‌ರವರನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ 'ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಸೆರಿಕಲ್ಚರ್ ' ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿತು. ಕೃಷಿಸಮಿತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು 1-9-1911ರಂದು ವರದಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವರು ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೋಲಾರ, ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಕೃಷಿಸಮಿತಿಯು ಇವರಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿತು. ಮದ್ದೂರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಇವರು ಬಿತ್ತನೆ ಗೂಡು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಕೋಠಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ, ಮೊಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಸುವ, 2% ಕಾಪರ್ ಸಲ್ಫೇಟ್ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಸೋಂಕು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವ ನೂತನ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ 'ರೇಷ್ಮೆ ಕೀಡೆಕೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದರು. 1911-12ರ ಅವಧಿಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಾದುರೈ ಮುದಲಿಯಾರ್‌ರವರು ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಪೊದೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದು, ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳು ಸಾಕಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಚಾಕಿ ಸಾಕಣೆ, ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ರಾಸಾಯನಿಕ ಉಪಚಾರ, ಬಿತ್ತನೆ ಹಾಗೂ ರೀಲಿಂಗ್ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಾಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಚರಕಾ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ರೈತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದರು.

ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ 1913ರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರೂ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿದ್ದಾಗ, ರೇಷ್ಮೆಕೃಷಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ದಾರದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಕೌನ್ಸಲ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿದ್ದ ಅವರ ಮಿತ್ರ ಬಿ. ಜಿ. ಗೋರಿಯೋರವರ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದು ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಕೋರಿದರು.

ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ 75 ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಸ್ಕೋಲಿ ಪಿಶೆನೋ ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೂ ರಾಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇಂಜಿನೀಯರ್ ಸೆನೋರ್ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಮಾರಿಯವರ ವಿಶೇಷ ಸೇವೆಯನ್ನು

ಪಡೆಯಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ಇದರಂತೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಆಗ ಮಾರಿಯವರನ್ನು 'ರೇಷ್ಮೆ ತಜ್ಞ ' ರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿತು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 1914-15ರ ವೇಳೆಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ತೀರ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿತ್ತು. ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕೇವಲ 25,000ಎಕರೆಗೆ ಇಳಿದು ಕಳವಳ ಮೂಡಿಸಿತ್ತು. ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಇದೂ ಸಹ ಬಲವಾದ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಸೆನೋರ್ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಮಾರಿಯವರು 26 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1913 ರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ 'ಸಿಲ್ಕ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ ' ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ವರದಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿನ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಫಾರಂನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕಟ್ಟಡಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರಮುಖ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಹೈದರ್ ರವರು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಆಗಸ್ಟ್ 1914ರಲ್ಲಿ ಮಾರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಇವರು ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಹುಳುಸಾಕಣೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ, ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಹುಳುಸಾಕಣೆಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅತ್ತ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮುದಲಿಯಾರ್‌ರವರೇ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಇಟಲಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೈಸೂರು ತಳಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಮಾದರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಮುದಲಿಯಾರ್‌ರವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಂತಹ ಮಹಾನ್ ಗಣ್ಯರು ಸಹ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಡಿಸೆಂಬರ 1914ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕರಾರು ಒಪ್ಪಂದ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮಾರಿಯವರು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

1917ರಲ್ಲಿ ಮಾರಿಯವರು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ನವರತ್ನ ರಾಮರಾವ್‌ರವರು ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದರು. ಇವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆಯು ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಸೆಲ್ಯುಲಾರ್ ವಿಧಾನದ ಹುಳು ಸಾಕಣೆ, ಪಾಶ್ಚರ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಚಿಟ್ಟೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮುಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾಹಿತಿ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿದೆ.